

9. Duurzaam inkopen/eigen wagenpark gemeenten

Naam maatregel		Duurzaam inkopen/eigen wagenpark gemeenten
Omschrijving van de maatregel		
Beschrijving en definitie maatregel		<p>De rijksoverheid stimuleert de verduurzaming van de eigen vloot door de inzet van schone voertuigen, duurzame energiedragers en het programma Duurzaam Inkopen, waaronder elektrificatie van het wagenpark naar batterij en waterstof elektrisch. De rijksoverheid overlegt met decentrale overheden hoe zij hierbij kunnen aansluiten (CE Delft, 2019a, Rijksoverheid, 2019b).</p> <p>Het eigen wagenpark van gemeenten varieert van personenauto's tot bestelbusjes en trucks. Het wagenpark dient bijvoorbeeld voor het ophalen van vuilnis, het leveren van schoonmaakdiensten en het uitvoeren van groenonderhoud (zie factsheet Bouwlogistiek + GWW). Onder Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) (Pianoo, 2020) vallen het aanschaffen en leasen van zero-emissie (ZE) voertuigen voor dit wagenpark, maar ook het inkopen van nul-emissiebusen en het gebruik van ZE-materieel in de bouw van gemeenten (zie factsheet Bouwlogistiek + GWW). Daarnaast worden er met concessies of servicecontracten externe partijen met voertuigen ingehuurd, waar mogelijk kunnen deze duurzaam worden aanbesteed.</p>
Tijdpad voor invoering		Invoering van Duurzaam Inkopen kan in beginsel per direct, indien het materieel, de voertuigen en de financiële middelen beschikbaar zijn. Soms gelden er wel looptijden voor contracten van voertuigen die na een periode weer worden uitgevraagd. Het proces duurt ongeveer een jaar tot enkele jaren.
Emissiereductie		
Effect op CO ₂	++	<p>De inkoop van ZE-doelgroepenvervoer en een eigen-ZE-wagenpark leveren een bijdrage aan de CO₂-reductie (CE Delft, 2020c). De CO₂-reductie zal tussen de 0,5 tot 3,5% liggen van de totale CO₂-emissie van mobiliteit in de desbetreffende gemeente.</p> <p>Binnen de MRDH zorgt dit voor een afname van 0,8% op CO₂; 0,5% door het gebruik van ZE-bussen, 0,2% door ZE-doelgroepenvervoer en 0,1% door het verduurzamen van het eigen wagenpark.</p> <p>ZE-concessies leveren in een middelgrote stad (Haarlem) 0,3 tot 0,4 kton CO₂-reductie op in 2030, ongeveer 1% van de totale CO₂-emissie (CE Delft, 2020a). De Vervoerregio Amsterdam (VRA) ziet het als mogelijkheid om het eigen wagenpark van gemeenten en het geleasede materieel per 2030 100% ZE te maken. Het effect van duurzaam inkopen is daar circa 42 kton CO₂-reductie in 2030, waarvan 30 kton door ZE-bussen (1,3%) en 12 kton door een eigen-ZE-wagenpark (0,5%) (CE Delft, 2019a), ongeveer 2% reductie van de totale CO₂-emissie door mobiliteit in de VRA.</p>
Effect op luchtvervuilende emissies (PM, NO _x)	++	Duurzaam inkopen en eigen wagenpark gemeenten hebben een relatief gemiddeld tot relatief hoog effect op de reductie van CO ₂ (CE Delft, 2020c). Exacte cijfers van stikstof en fijnstof op alle maatregelen binnen dit cluster ontbreken. We schatten in dat het effect tussen de 0 en 3,5% ligt, vergelijkbaar met dat van CO ₂ -reductie.

Overige effecten

Effect op de vraag naar duurzame energie (i.r.t. RES)	+	Een eigen-ZE-wagenpark heeft meer duurzame energie nodig, omdat het voor de energietoevoer van conventionele brandstoffen naar duurzame elektriciteit gaat.
Leefbaarheid	+	De extra ZE-auto's zullen in en rond de desbetreffende gemeente rijden, enerzijds doordat bewoners overstappen op een elektrische auto, anderzijds (maar in minder mate) door bezoekers/forenzen die in de gemeente willen parkeren. De CO ₂ -uitstoot zal hierdoor dalen, maar ook de uitstoot van fijnstof en NO _x door verbranding. Het aantal parkeerplaatsen, en het potentiële aantal geparkeerde auto's, zal niet dalen door deze maatregel.
Bereikbaarheid	0	Duurzaam inkopen heeft niet of nauwelijks invloed op de bereikbaarheid.
Verkeersveiligheid	0	Het verduurzamen van het eigen wagenpark draagt niet of nauwelijks bij aan een veiliger verkeer (CE Delft, 2019a). Het gebruik van ZE-materieel in de bouw heeft geen effect op de verkeersveiligheid.
Geluid	+	Geluidsoverlast zal afnemen doordat elektrische voertuigen minder geluid produceren. Tot 20 km/u maakt een elektrisch voertuig vrijwel geen geluid. Vanaf 20 km/u neemt dit toe en bij 50 km/u is het verschil volledig verdwenen (CE Delft, 2020c). ZE-bouwmaterieel zal voor een gedeelte (motorgeluid) stiller worden.

Draagvlak

Draagvlak bij sector	++	De sector bestaat uit de gemeenten, waar het draagvlak hoog zal zijn in verband met de voorbeeldfunctie die zij hebben. Zie ook 'maatschappelijk/politiek draagvlak' hieronder.
Maatschappelijk/politiek	++	Over het algemeen is het bestuurlijk draagvlak relatief hoog. Uit onderzoek van CE Delft blijkt dat bij bijna alle gemeenten in de MRDH bestuurlijk draagvlak is voor maatregelen op het gebied van duurzaam inkopen en verduurzaming van het eigen wagenpark (CE Delft, 2020c). Ook in de Vervoerregio Amsterdam (VRA) is het politiek en maatschappelijk draagvlak voor duurzaam inkopen hoog, met name voor ov-concessies en in zekere mate voor een eigen-ZE-wagenpark (CE Delft, 2019a).

Kosten

Implementatiekosten	€€€€	Verduurzaming van het eigen wagenpark brengt relatief hoge kosten met zich mee voor de overheid, omdat het hier gaat om de aanschaf van relatief dure voertuigen in vergelijking met conventionele voertuigen. In de VRA valt de maatregel voor ZE-bussen in de prijs categorie van 1 tot 9 miljoen euro; een eigen-ZE-wagenpark van circa 1.600 voertuigen valt in de categorie van 10 tot 90 miljoen euro (CE Delft, 2019a). Daarnaast is het van belang om voldoende kennis te hebben of te werven binnen de inkoopafdelingen (opleidingskosten).
---------------------	------	--

Overig

Overige aandachtspunten		De rijksoverheid, VNG, IPO, RAI Vereniging, BOVAG, ANWB, VNA en Stichting Band op Spanning zullen bij de aanschaf van vervangingsbanden voor hun eigen wagenpark of bij het aangaan van nieuwe inkoopcontracten van vervangingsbanden voor hun eigen wagenpark, kiezen voor de beste band op basis van het hoogste ambitieniveau van de duurzame inkoopcriteria (Rijksoverheid, 2019b).
-------------------------	--	---

Bronnen

- CE Delft, 2019a. CO2-uitstoot mobiliteit in de Vervoerregio Amsterdam: Prognose van de uitstoot t/m 2030 en effecten van maatregelen. Delft, CE Delft.
- CE Delft, 2020a. CO2-reductie mobiliteit Haarlem: Verkenning kansrijke gemeentelijke maatregelen. Delft, CE Delft.
- CE Delft, 2020c. Effectbepaling regionaal maatregelenpakket: Programma duurzame mobiliteit Metropoolregio Rotterdam - Den Haag. Delft, CE Delft.
- MRDH, 2019. Aanpak CO2-reductie: Procesvoorstel en voorstellen voor maatregelen: Actieplan CO2 reductie 2019-2025. Rotterdam, Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).
- PBL, 2012. Elektrisch rijden in 2050: gevolgen voor de leefomgeving. Den Haag, Planbureau voor de leefomgeving (PBL).
- PIANOo, 2020. <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-duurzaam-inkopen/productgroepen-mvi-criteria-5>.
- TNO, 2015. Energie- en milieu-aspecten van elektrische personenvoertuigen. Den Haag, TNO.

CROW-KpVV

CROW-KpVV ontwikkelt, verspreidt en borgt collectieve kennis voor de decentrale overheden op het gebied van mobiliteit. Het gaat om kennis die fundamenteel ondersteunt bij de beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Over CROW

CROW bedenkt slimme en praktische oplossingen voor vraagstukken over infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer in Nederland. Dat doen we samen met externe professionals die kennis met elkaar delen en toepasbaar maken voor de praktijk. CROW is een onafhankelijke kennisorganisatie zonder winstoogmerk die investeert in kennis voor nu en in de toekomst. Wij streven naar de beste oplossingen voor vraagstukken van beleid tot en met beheer in infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid. Bovendien zijn wij experts op het gebied van aanbesteden en contracteren.

Colofon

uitgave

CROW-KpVV, Ede

April 2021

productie

CROW

samenstelling

CE Delft

contact

CROW Klantenservice:

klantenservice@crow.nl of (0318) 69 53 15

bestellen

Deze uitgave is gratis te downloaden via www.crow.nl/publicaties/